

Μόνα Κιτσοπούλου

θέατρο «Παράθλαση» και Άγγελοι στην Αμερική

[Μια συνέντευξη που μας παραχώρησε η σκηνοθέτις στις 23/01/1997 και δημοσιεύθηκε στο τεύχος 7.]

Οδυσσέας Αναστασόπουλος: Το έργο Άγγελοι στην Αμερική που επέλεξες να ανεβάσεις έσπασε τα ταμεία στην Αμερική και στη βόρεια και κεντρική Ευρώπη. Πήρε βραβεία και διακρίσεις και ανέδειξε το ομοφυλοφιλικό θέατρο. Εσύ γιατί διάλεξες να ανεβάσεις αυτό το έργο; Πώς το υποδέχτηκε το θεσσαλονικιώτικο κοινό;

Μόνα Κιτσοπούλου: Οι Άγγελοι στην Αμερική είναι ένα πάρα πολύ ενδιαφέρον και πάρα πολύ σύγχρονο έργο που ασχολείται με το πρόβλημα της ομοφυλοφιλίας, αν είναι πρόβλημα...

Ο.Α.: Ή όταν είναι πρόβλημα.

Μ.Κ.: ...με το ζήτημα της ομοφυλοφιλίας, με το Aids και με την πολιτική. Είναι ένα έργο που, αν και γραμμένο από Αμερικανό και υποτίθεται ότι είναι για την Αμερική, νομίζω ότι είναι ένα έργο παγκόσμιο, νομίζω ότι είναι ένα πάρα πολύ καλό έργο για όλους τους ανθρώπους και ότι είναι ένα καλό έργο για όλους τους νέους που πρέπει να το δουν. Οι «άγγελοι» αυτοί της Αμερικής δεν πετάνε μόνο στην Αμερική, πετάνε πάνω απ' τα κεφάλια μας έτσι κι αλλιώς, και στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, παντού. Το διάλεξα γιατί μου άρεσε εξαιρετικά, γιατί θεωρώ ότι ο Κούσνερ είναι ένας συγγραφέας -σ' αυτό το έργο- πάρα πολύ επιτυχημένος, έχει ένα λόγο καταπληκτικό, η δομή είναι καταπληκτική. Αυτά που λέει είναι πράγματα που με ενδιαφέρουν, με αφορούν και θέλω να ενδιαφέρουν και να αφορούν και το κοινό της «Παράθλασης». Πώς υποδέχτηκε η Θεσσαλονίκη το έργο; Στις δυο εβδομάδες που παίχτηκε έγινε η μεγαλύτερή μας επιτυχία, θα έλεγα.

Νίκος Χατζητρύφων: Το αντιληφθήκαμε.

Μ.Κ.: Πιστεύω ότι και το θέμα είναι αυτό που ενδιαφέρει και η παράσταση είναι καλή και το έργο είναι καταπληκτικό και σέρνει βέβαια και πίσω του αυτόν το μύθο: το ίδιο το έργο είναι γνωστό χωρίς να το έχει δει κόσμος. Είναι γνωστό από το Μπρόντγουεϊ, από την επιτυχία αυτή. Κάποτε το Βήμα -πολλά χρόνια πριν- είχε κάνει μια αναφορά στο έργο αυτό όταν πρωτοπαίχτηκε στην Αμερική, την οποία είχα διαβάσει κι εγώ τότε χωρίς να το ξέρω, αλλά είχα διαβάσει σχετικά και φαντάζομαι πολύς κόσμος είχε διαβάσει γι' αυτό το έργο.

Ο.Α.: Κάτι αντίστοιχο έγινε και με το Μπερντ, το οποίο κι αυτό δεν ήταν γνωστό, είχε όμως απήχηση.

Μ.Κ.: Το Μπερντ δεν νομίζω ότι είναι τόσο καλό έργο, κατά την άποψή μου. Νομίζω ότι οι Άγγελοι στην Αμερική είναι πολύ καλύτερο, γιατί είναι πολύ πολύπλοκο. Δηλαδή, πιάνει τα θέματά του από πολλές μεριές και κατά την άποψή μου δεν προτείνει λύσεις. Αυτό είναι που για μένα το κάνει πάρα πολύ σημαντικό. Δε δίνει ένα μήνυμα. «Κάντε αυτό» ή «μην κάνετε εκείνο». Το βασικότερο θέμα του έργου, που είναι και το ωραιότερο ή το βασικότερο μήνυμά του είναι ότι ο άνθρωπος πρέπει

να αποδεχτεί τον εαυτό του όπως είναι. Να μην ζητάει να τον αλλάξει ούτε για κοινωνικούς, ούτε για πολιτικούς ούτε για εμπορικούς ούτε για οποιουδήποτε λόγους. Κι όταν αποδεχτείς τον εαυτό σου όπως είναι, αυτός είναι ο «άγγελος»: ο ίδιος ο εαυτός σου, αλλά ένας εαυτός ο οποίος είναι συμφιλιωμένος με τον εαυτό του, τον δέχεται όπως είναι. Γιατί όλοι οι άνθρωποι έχουμε μέσα μας τον άγγελο. Αρκεί να τον δούμε.

Ο.Α.: Σχεδόν απάντησες στην επόμενη ερώτηση: Το έργο μας αφήνει χωρίς ένα ευχάριστο τέλος (happy end), μας αφήνει χωρίς προοπτική κυριαρχίας πάνω στο AIDS, με μια σύγχυση ως προς εύρεση της ερωτικής μας ταυτότητας, μας αφήνει να διερωτόμαστε για το δρόμο που πηγαίνουμε.

Είναι ο Πρότερος -ο ασθενής με AIDS- ο προφήτης του νέου αιώνα; Τι απ' όλα αυτά απασχολούν το κοινό της πόλης μας; Τι κάνει αυτό το έργο σημαντικό και επίκαιρο στην πόλη μας;

Μ.Κ.: Σου είπα: δεν έχει happy end, έχει όμως μια αισιοδοξία ο συγγραφέας στο τέλος. Εγώ πιστεύω σ' αυτό, κι έτσι το είδαμε εμείς, αυτό το φοβερό τέλος, την εμφάνιση του αγγέλου. Ο Κούσνερ είναι ένας συγγραφέας που σατιρίζει τα πάντα, σαρκάζει και αυτοσαρκάζεται βέβαια. Το έργο είναι πραγματικά αναρχικό, γιατί σαρκάζει ακόμα και το happy end, σαρκάζει ακόμα και τους αγγέλους, όταν οι άγγελοι εμφανίζονται στο τέλος και ο Πράιερ τους λέει «πολύ Στίβεν Σπίλμπεργκ!», αυτοσαρκάζει την ίδια την εμφάνιση των αγγέλων. Νομίζω ότι ο σαρκασμός είναι ένας τρόπος αντιμετώπισης πολλών πραγμάτων. Δε νομίζω ότι το έργο είναι κλειστό έργο, δηλαδή στο τέλος σ' αφήνει να πεις ότι είμαστε δυστυχημένοι ή είμαστε χαμένοι, δεν ξέρουμε πού πατάμε και πού βρισκόμαστε, δε νομίζω ότι λέει τέτοιο πράγμα το έργο. Εγώ νομίζω ότι λέει αυτό: ότι προφήτης γίνεται αυτός που αποδέχεται αυτό που είναι. Όσο και για τους άλλους ήρωες του έργου, κι εκείνοι δε μένουν μπερδεμένοι. Αποφασίζουν δηλαδή ο Τζόε, ο κρυφός ομοφυλόφιλος που είναι παντρεμένος με τη γυναίκα, που μέσα στη διάρκεια του έργου παραδέχεται την ομοφυλοφιλία του. Αυτό είναι ένα βήμα. Ο Λούις που εγκαταλείπει τον εραστή του γιατί έχει AIDS, μέσα στο έργο συνειδητοποιεί σιγά σιγά τον εαυτό του. Υπάρχει και δεύτερο μέρος το οποίο έχω διαβάσει αλλά δε μου άρεσε καθόλου. Τέλος πάντων, αυτή είναι μια άλλη ιστορία...

Ν.Χ.: Για την *Περεστρόικα* λες;

Μ.Κ.: Ναι, ο Κούσνερ έγραψε κατά τη γνώμη μου ένα έργο πολύ ωραίο και μετά προσπάθησε να λογικοποιήσει αυτά που έγραψε και εκεί κατά τη γνώμη μου την πάτησε. Η *Περεστρόικα* είναι ένα έργο πάρα πολύ φλύαρο και προσπάθησε να εξηγήσει τι έγραψε στο *Άγγελοι στην Αμερική* που είναι το πρώτο μέρος του έργου του *Η χιλιετία πλησιάζει*. Εμένα προσωπικά δε μου λέει τίποτα η *Περεστρόικα*.

Ν.Χ.: Να ρωτήσουμε επ' ευκαιρία αν θα το ανεβάσεις;

Μ.Κ.: Όχι. Δε μου αρέσει, έχει κάτι το αμφίβολο, το μετέωρο που είναι πάρα πολύ ωραίο στο πρώτο μέρος. Ότι δηλαδή δε δίνεται λύση: Το να συνειδητοποιήσουμε και αποδεχτούμε τον εαυτό μας. Και αυτό είναι πολύ μεγάλο πράγμα για όλους τους ανθρώπους.

Τώρα, τι βρίσκει το θεσσαλονικιώτικο κοινό σ' αυτήν την ιστορία; Πιστεύω ότι βρίσκει πολλά κομμάτια του εαυτού του. Όλοι οι άνθρωποι, όχι μόνο οι ομοφυλόφιλοι, όχι μόνο οι γυναίκες, οι άνδρες -όπως θες πες το- νομίζω ότι όλοι οι άνθρωποι

βρίσκουν κάτι από τον εαυτό τους μέσα σ' αυτό το έργο, γι' αυτό είναι και πάρα πολύ σημαντικό. Νομίζω επίσης ότι βρίσκει αυτό που είπαμε στην αρχή: Μια καλή παράσταση.

Βέβαια ο συγγραφέας, και αυτό είναι το πάρα πολύ σημαντικό που έχει, είναι ότι ο Ρού Κον -αυτό το υπαρκτό πρόσωπο- ο οποίος ήταν ο κακός αυτού του έργου, είναι γραμμένος με τόσο μεγάλο θαυμασμό από το συγγραφέα, που πραγματικά είναι περίεργο. Ένας άνθρωπος ο οποίος πολέμησε την ομοφυλοφιλία, που ήταν το δεξί χέρι του Μακάρθι, που έκανε τόσα πράγματα κακώς, κλέφτης με τη Μαφία. Ο συγγραφέας τον θαυμάζει, τον περιγράφει πολύ ωραία, ο Ρού Κον είναι γραμμένος καταπληκτικά, ξέρετε γιατί; Γιατί είναι ένας άνθρωπος που δε φοβάται, και την ώρα που πεθαίνει και πάει στην κόλαση λέει: «Να πάτε να γαμηθείτε, εγώ είμαι αυτός που είμαι και δε φοβάμαι τίποτα, ούτε το θεό, ούτε την κόλαση, ούτε το θάνατο.» Έχει μια αντιμετώπιση της ζωής και των πραγμάτων πολύ αληθινή.

Ο.Α.: Και νομίζω ότι αυτό το πράγμα που έστω εμάς δε μας αρέσει στο Ρού Κον, αυτουνού του βγαίνει σαν αυτογνωσία, ξέρει τον εαυτό του, αλλά και την κοινωνία όταν λέει: «Δεν είμαι ομοφυλόφιλος. Είμαι ένας ετεροφυλόφιλος που πηδιέται με αγόρια».

Μ.Κ.: Αυτά είναι φοβερά! Είναι αυτός ο σαρκασμός που βγάζει ο συγγραφέας ότι στην κοινωνία είσαι ομοφυλόφιλος όταν δεν έχεις κοινωνικό βάρος και κανέναν δε σε γνωρίζει. Ενώ όταν δεν είσαι όλ' αυτά και έχεις κοινωνικό βάρος σαν κι αυτόν, είσαι ένας ετεροφυλόφιλος που το κάνει με αγόρια. Και βέβαια αυτό είναι μια θεωρία σαρκαστική, σαρκάζει ο συγγραφέας τον ήρωα, Αλλά εκτός απ' αυτό, η στάση του συγγραφέα απέναντι σ' αυτόν τον ήρωα είναι, θα έλεγα, θετική, Παρ' όλο που είναι κακός, τέρας, τον θαυμάζει στο βάθος ο Κούσνερ, γιατί έχει την παλικαριά να κάνει ό,τι γουστάρει.

Ο.Α.: Εγώ είδα ότι γνωρίζει καλά και την υποκρισία της κοινωνίας μ' αυτό που είπε.

Μ.Κ.: Αυτό σίγουρα είναι η υποκρισία της κοινωνίας και ότι ο Ρού Κον ήταν υποκριτής σε όλη τη ζωή του. Και ήταν ομοφυλόφιλος και έλεγε ότι δεν επηρεάζει τους δικαστές και τους επηρέαζε όλους. Ήταν ένα φαινόμενο αυτός ο άνθρωπος. Ενώ κανονικά θα έπρεπε να τον μισεί ο Κούσνερ, εγώ βλέπω μέσα στο έργο ότι όχι μόνο δεν τον μισεί αλλά τον θαυμάζει, τον περιγράφει με τέτοιο τρόπο που γίνεται δραματικός ήρωας ο Ρού Κον.

Ο.Α.: Οι κανόνες του χριστιανισμού -στην πιο απλοϊκή και ακραία του μορφή- δεν βοηθούν το ζευγάρι των μορμόνων να αποδεχτούν την πραγματικότητα. Στη χώρα μας είναι τα πράγματα διαφορετικά;

Μ.Κ.: Εγώ κατ' αρχήν πιστεύω ότι αυτό που δε βοηθάει τον Τζόε να δει την πραγματικότητα είναι η θρησκεία, βέβαια, σ' ένα βαθμό, πολύ μεγάλο, είναι η οικογένειά του. Γι' αυτό εμφανίζεται η μάνα του και αναφέρει και τον πατέρα του, αυτόν τον περίφημο πατέρα του που πεθαίνει και ήταν στρατιωτικός κλπ. Αυτό που δεν επιτρέπει στον Τζόε να φανερωθεί είναι και η θρησκεία του, είναι το περιβάλλον που μεγάλωσε και βεβαίως είναι αυτό που είπα από την αρχή, ότι αυτός προσπαθεί να αλλάξει. Δεν του αρέσει ο εαυτός του έτσι όπως είναι, δεν του άρεσε ο εαυτός του όπως ήτανε και αυτό ήθελε να το κρύψει, να το κατάρχωνιάσει, γιατί δεν του άρεσε. Αν αποδεχόταν από την αρχή αυτό που ήταν κι έλεγε «ρε παιδιά, με συγχωρείτε, εγώ

είμαι ομοφυλόφιλος, τι να κάνουμε!» δε θα είχε όλα αυτά τα προβλήματα που έχει. Το πώς έγινε αυτό; Σου λέω: έφταιγε η θρησκεία βεβαίως, η οικογένειά του βεβαίως, όμως κι ο ίδιος. Η πάρα πολύ ωραία περιγραφή της πάλης του Ιακώβ με τον άγγελο που περιγράφει, που είναι η πάλη του ανθρώπου με την ομοφυλοφιλία. Αυτός, ο Τζόε περιγράφει, μια εικόνα που έβλεπε όταν ήταν παιδί: τον Ιακώβ που παλεύει με τον άγγελο. Μετά λέει πως είναι αδύνατον να παλέψει, ο άγγελος δεν είναι άνθρωπος, πώς είναι δυνατόν να τον νικήσει ένας άνθρωπος. Όλες αυτές οι ιστορίες που έχουν σχέση με τη θρησκεία του είναι η πάλη του ανθρώπου ενάντια στον εαυτό του, ενάντια σ' αυτό που είναι. Κι αυτό είναι λάθος. Τώρα, αν εμείς επηρεαζόμαστε τόσο πολύ από τη θρησκεία στην Ελλάδα, φαντάζομαι πως ναι. Κάποιοι άνθρωποι επηρεάζονται, εγώ όχι (γέλια). Οι άγγελοι δεν είναι μεταφυσικοί στο έργο, είναι ένα στοιχείο του εαυτού του ανθρώπου. Αν το έργο ήταν κινηματογραφικό -άκουσα ότι σύντομα θα το γυρίσει ταινία ένας μεγάλος σκηνοθέτης, μου διαφεύγει το όνομά του αυτή τη στιγμή- ο κάθε άγγελος που θα εμφανίζεται θα πρέπει να είναι το ίδιο πρόσωπο σ' αυτόν που εμφανίζεται (κατ' εμέ). Αυτό είναι ο άγγελος. Δεν έχει σχέση ούτε με μεταφυσικές ούτε με θρησκείες. Βέβαια, στην παράσταση ενώ ο Κούσνερ έχει έναν άγγελο που είναι γυναίκα και παίζει όλους τους δευτερεύοντες γυναικείους ρόλους, όπως τους παίζει κι εδώ η Μαρία, εγώ στην παράσταση έκανα έναν άντρα και μια γυναίκα να είναι οι άγγελοι. Όπως ξέρετε οι άγγελοι δεν έχουν φύλο και ακριβώς γι' αυτό εγώ έβαλα τα δύο φύλα να είναι οι άγγελοι, που αντιστοίχως ο άνδρας παίζει όλους τους μη ρεαλιστικούς ρόλους εκτός από μια φορά που παίζει ο άνδρας τη γυναίκα και η γυναίκα τον άνδρα: ακριβώς γι' αυτόν το λόγο, επειδή οι άγγελοι δεν έχουν φύλο. Το μπέρδεμα των δύο φύλων των αγγέλων.

Ο.Α.: Είναι πολύ εμφανές αυτό όταν κάποιος βλέπει την παράσταση. Είπες πριν ότι είναι μια από τις καλύτερες παραστάσεις. Η υλική υποδομή, η σκηνή, εδώ στην «Παράθλαση», αποτελεί περιοριστικό παράγοντα στην ανάδειξη των χαρακτήρων, του έργου;

Μ.Κ.: Δεν λέω ότι είναι από τα καλύτερα έργα που έχω κάνει, είναι διαφορετικό από αυτά που έχω κάνει. Γιατί όντως αυτό είναι ένα έργο το οποίο δε μοιάζει με κανένα απ' όσα έχω κάνει, έχει δικού του... παπά, ευαγγέλιο. Πολύ δυσκολεύτηκα να κατανοήσω τι ήταν αυτό που με συνάρπασε στην αρχή. Όταν αρχίσαμε να κάνουμε πρόβες, ξαφνικά το έργο άρχισε να με κλωτσάει πάρα πολύ, δεν καταλάβαινα τίποτα -ακόμα υπάρχουν πράγματα που δεν καταλαβαίνω. Αλλά δεν έχει σημασία, αυτό τελικά διαπίστωσα ότι είναι και το ωραίο της υπόθεσης.

Ήταν διαφορετικό γιατί δεν είναι ένα έργο κραυγής, που κάνω εγώ συνήθως. Είναι ένα έργο βαθιά συναισθηματικό, σ' ένα άλλο επίπεδο αλλά είναι συναισθηματικό.

Όσο για το χώρο θα έλεγα ότι ο χώρος είναι καταλληλότετος για το έργο, γιατί η άμεση επαφή του ηθοποιού με το κοινό και μάλιστα σε τέτοιου είδους έργο το οποίο είναι δύσκολο, νομίζω ότι βοηθάει. Δεν του κάνει κακό. Τους αγγέλους τους εμφανίσαμε στο τέλος. Το μόνο που δεν καταφέραμε ήταν να ρίξουμε χιόνι. Φέραμε μια μηχανή από την Ιταλία που βγάζει χιόνι, αλλά όταν τη βάλαμε να λειτουργήσει έκανε τόσο πολύ θόρυβο -σαν να δούλευαν 80 σκούπες- που την καταργήσαμε.

Να πω πάλι για το χώρο, πιστεύω ότι ταιριάζει για τους αγγέλους, δεν του χρειάζεται μεγαλύτερο «ταρατατζούμ». Ίσα-ίσα που εγώ πιστεύω ότι οι Άγγελοι στην Αμερική είναι ένα συμμαζεμένο έργο, κλειστού χώρου. Το μόνο ταρατατζούμ είναι το

τέλος - η εμφάνιση των αγγέλων.

Ο.Α.: Εγώ επίτηδες το ρώτησα αυτό. Μ' αρέσει ο χώρος και πιστεύω ότι το εναλλακτικό στυλ της «Παράθλασης» δε μειώνει το έργο αλλά αποτελεί κι αυτός ένα επιπλέον φόντο. Ήθελα απλά να δω τι σκέφτεσαι κι εσύ.

Μ.Κ.: Κι εμένα μ' αρέσει ο χώρος, και πιστεύω κι εγώ ότι είναι διαφορετική η παράσταση αυτή. Σου λέω ότι είναι από τα έργα που σε κάποια στιγμή σήκωσα τα χέρια μου, κάτι μου λείπει. Αλλά τελικά κατάλαβα ότι αυτό που μου έλειπε ήταν ότι εγώ έχω πολλή δυσκολία να κάνω συναισθηματικά έργα.

Ν.Χ.: Να σε ρωτήσω κάτι σ' αυτό το σημείο. Έχει το έργο σαν στόχο να παρασύρει τον θεατή συναισθηματικά να βιώσει κι αυτός κάποια συναισθήματα ή είναι περισσότερο ένα έργο που θέλει τον θεατή να κάθεται αποστασιοποιημένος και να παρακολουθεί την παράσταση καπνίζοντας ένα πούρο, όπως πρότεινε για τα έργα του ο Μπρεχτ;

Μ.Κ.: Έχει σκοπό να παρασύρει. Νομίζω δε, ότι το καταφέρνει σε κάποιο βαθμό. Είδα ανθρώπους οι οποίοι έκλαιγαν στους Αγγέλους, πράγμα που εμένα μου φάνηκε πάρα πολύ περίεργο γιατί εγώ δε θεωρούσα ότι ήταν ένα έργο για να κλαις.

Εγώ τους θεατές μου τους θέλω ενεργητικούς. Είναι ένα έργο που επίσης έχει σκοπό να προβοκάρει τους θεατές, κάποιους θεατές. Και μακάρι να μπορούσαν οι θεατές να αντιδράσουν. Αυτό το λέω πάντα: να αντιδράσουν βίαια σε κάτι που τους χτυπάει ή τους προβοκάρει. Μακάρι να γινόταν αυτό στην Ελλάδα. Εγώ με πάρα πολλά έργα μου προσπάθησα να το κάνω αυτό, να θίξω τον άλλο -όχι για κακό- για να τον τσιγκλίσω. Κανένας δεν αντέδρασε ποτέ, ούτε στο Τζόους δεν αντέδρασε κανείς. Στο Τζόους βέβαια φεύγανε. Φεύγανε και κάποιοι είπαν «Θεέ μου, δεν αντέχω». Εδώ δεν ξέρω αν θα γίνει αυτό το πράγμα. Πιστεύω ότι δε θα γίνει, γιατί αυτό είναι ένα έργο που πιάνει τους θεατές, τους αγγίζει. Ίσως κι αυτοί να μην ξέρουν τι είναι αυτό που τους αγγίζει. Κι εγώ δεν ξέρω να σου πω τι είναι αυτό που με άγγιξε τελικά. Γι' αυτό έβαλα τους μαθητές -το εργαστήρι- να το δούνε και να μου γράφουν τις απόψεις τους, για να δω τι είναι αυτό που τους αγγίζει.

Ν.Χ.: Πείτε μας δυο λόγια για το ρόλο της «Παράθλασης» στην πολιτιστική ζωή της πόλης και ίσως στη διαδικασία της ερωτικής αυτογνωσίας. Γιατί πρέπει να πω ότι τα έργα της «Παράθλασης» δεν τα έχουμε δει από άλλες σκηνές.

Μ.Κ.: Η Παράθλαση είναι ένα θέατρο το οποίο ανεβάζει έργα, τα οποία είναι σύγχρονα και νομίζω ότι αυτή είναι και η μεγαλύτερη προσφορά και η πρωτοπορία. Η «Παράθλαση» κάνει πρωτοπορία στη Θεσσαλονίκη γενικά. Τα περισσότερα έργα της είναι άπαιχτα, αλλά και αυτά που είναι κλασσικά είναι κοιταγμένα με ένα άλλο βλέμμα, με το βλέμμα του νέου της προσπάθειας για αλλαγή, της προσπάθειας να γνωρίσουμε τον εαυτό μας. Και πιστεύω ότι το κοινό που χρόνια μας ακολουθεί, που είναι ένα κοινό νέων ανθρώπων -ως επί το πλείστον- το απασχολεί φοβερά το θέμα του έρωτα. Μας αφορά. Εμείς ανεβάζουμε έργα τα οποία κατ' αρχήν αφορούν εμάς σε κάποια πράγματα. Κι ας μην ξεχνάμε ότι από τις βασικές μας λειτουργίες είναι ο έρωτας, κι απ' τις ωραιότερες κι απ' τις καλύτερες κι απ' τις καταπληκτικότερες! Τα ταμπού νομίζω ότι ανήκουν σε μια άλλη εποχή. Βέβαια φοβάμαι ότι μ' αυτές όλες τις ιστορίες ξαναπροχωράμε σ' έναν καινούργιο συντηρητισμό, ο οποίος είναι πάρα πολύ κακός. Όλες αυτές οι ιστορίες με το Aids που βγήκαν ξαφνικά ανατρέπουν αυτό που στην εποχή μου ήταν η σεξουαλική επανάσταση. Τραβάν τους νέους πίσω απ' αυτό

που θέλουν. Κι αυτό είναι πάρα πολύ κακό. Νομίζω ότι το Aids μας πηγαίνει προς τα πίσω. Σ' όλα τα επίπεδα, όχι μόνο στο ερωτικό.

N.X.: Υπήρξαν, βέβαια, και κάποιες συγκυρίες, κάποιες συντηρητικές δυνάμεις πήραν απάνω τους, με τη μονοκρατορία μιας πολιτικής ιδεολογίας στην παγκόσμια σκηνή.

M.K.: Μα και αυτό που λένε ότι το Aids είναι μια αρρώστια που προκλήθηκε επίτηδες για να σταματήσει η ελευθερία του ανθρώπου, είναι μια άποψη κι αυτό. Δεν ξέρω πόσο είναι αλήθεια ή ψέματα, πάντως όλος αυτός ο τρόμος που αναπτύχθηκε σε σχέση με τον έρωτα είναι πάρα πολύ κακός κατά την άποψή μου.

N.X.: Να κάνουμε ακόμη μία ερώτηση για τον Οργανισμό Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, η οποία φαίνεται να στηρίζει ή να χορηγεί την παράσταση;

M.K.: Είναι μια πολύ τραγική ιστορία. Το θέατρο «Παράθλαση» είναι το μόνο θέατρο στη Θεσσαλονίκη μετά την Πειραματική Σκηνή (η οποία παίρνει πάρα πολλά λεφτά από το κράτος) το οποίο έχει μόνιμη στέγη. Δεν υπάρχει άλλος θίασος στη Θεσσαλονίκη ο οποίος να έχει μια στέγη και να παίζει εκεί μέσα. Δυστυχώς! Εμείς λοιπόν, ζητήσαμε από την Πολιτιστική Πρωτεύουσα να μας βοηθήσει σε κάποιες παραγωγές: στους Αγγέλους, στο Στα πενήντα της συνάντησε τη θάλασσα και το καλοκαίρι θα ανεβάσουμε τον Καλιγούλα του Καμύ. Η Πολιτιστική Πρωτεύουσα είπε ότι θα μας βοηθήσει. Δεν έχουμε δει ακόμα βοήθεια (γέλια από όλους), άμα θα τη δω θα σας ειδοποιήσω.

Κοιτάξτε. Η «Παράθλαση», ένα από αυτά που έχει καταφέρει είναι ότι ζει μόνη της, δεν έχει ανάγκη κανέναν. Κι αυτό βέβαια είναι επίσης μια ελευθερία, γιατί όταν σου δίνουν κάτι, συνήθως σου ζητάνε κάτι σαν αντάλλαγμα γι' αυτό που σου δίνουν. Εμείς λοιπόν, επειδή κανένας δε μας δίνει τίποτα, είμαστε ελεύθεροι να κάνουμε αυτό που θέλουμε. Και βέβαια όταν το προτείναμε αυτό στην Πολιτιστική είπαν ότι το θεωρούν πολύ τολμηρό έργο. Τελικά δέχτηκαν. Μας το δώσαν το σηματάκι, δεν το κλέψαμε, δεν το βγάλαμε φωτοτυπία. Αλλά ακόμα τη βοήθεια την περιμένουμε. Άμα τη δούμε θα σας ειδοποιήσουμε. Θα σας κεράσουμε και ένα κονιάκ.

O.A.: Σ' ευχαριστούμε πολύ για την κουβέντα.